

SUOMEN SÄÄDÖSKOKOELMA

Julkaistu Helsingissä 12 päivänä toukokuuta 2015

567/2015

Laki

tuomareiden nimittämisestä annetun lain muuttamisesta

Annettu Helsingissä 8 päivänä toukokuuta 2015

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan tuomareiden nimittämisestä annetun lain (205/2000) 1, 3, 7, 10—12 ja 14 §, sellaisina kuin niistä ovat 1 § osaksi laeissa 1544/2001, 133/2003, 1202/2003, 741/2010 ja 121/2013, 3 § osaksi laeissa 1544/2001 ja 592/2009, 7 § osaksi laissa 1183/2000, 10 § osaksi laissa 614/2011, 11 §:n suomenkielinen sanamuoto osaksi laeissa 1202/2003 ja 121/2013, 11 §:n ruotsinkielinen sanamuoto osaksi laeissa 133/2003 ja 1202/2003 sekä 12 § laeissa 1202/2003 ja 592/2009, seuraavasti:

1 §

Lain soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan täytettäessä tuomarin virkaa ja nimitettäessä tuomaria määrääjäksi.

Tässä laissa tarkoitettuja tuomarinvirkoja ovat:

- 1) korkeimman oikeuden presidentin ja jäsenen virat;
- 2) korkeimman hallinto-oikeuden presidentin ja jäsenen virat;
- 3) hovioikeuden presidentin ja hovioikeudenneuvoksen virat;
- 4) käräjäoikeuden laamannin ja kärjätuomarin virat;
- 5) hallinto-oikeuden ylituomarin ja hallinto-oikeustuomarin virat;
- 6) vakuutus oikeuden ylituomarin ja vakuutus oikeustuomarin virat;

7) työtuomioistuimen presidentin ja työtuomioistuinneuvoksen virat;

8) markkinaoikeuden ylituomarin, markkinaoikeustuomarin ja markkinaoikeusinsinöörin virat;

9) maa- ja metsätalouden toimivan käräjäoikeuden maa- ja metsätalouden oikeusinsinöörin virat.

Valtakunnanoikeudesta säädetään perustuslaissa.

Suomen kansallisten ehdokkaiden nimeämisestä kansainvälisten tuomioistuinten ja Euroopan unionin tuomioistuimen tuomarin ja jäsenen tehtäviin säädetään 3 a luvussa.

3 §

Viran julistaminen haettavaksi

Vakinainen tuomarin virka on ennen sen täyttämistä julistettava tuomioistuimelta haettavaksi, jollei 4 §:stä muuta johdu.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään, mikä tuomioistuin julistaa viran haettavaksi. Tämä tuomioistuin päättää myös viran julistamisesta uudelleen haettavaksi ja hakuajan jatkamisesta.

Julistaessaan tuomarin viran haettavaksi tuomioistuimen on ilmoitettava, vaaditaanko virkaan nimitettävältä 12 §:n 2 momentissa tarkoitettu kielitaito.

7 §

TuomarINVALINTALAUTAKUNNAN ASETTAMINEN JA KOKOONPANO

TuomarINVALINTALAUTAKUNTA asetetaan viideksi vuodeksi kerrallaan.

TuomarINVALINTALAUTAKUNNASSA on puheenjohtajana korkeimman oikeuden valitsema jäsen ja varapuheenjohtajana korkeimman hallinto-oikeuden valitsema jäsen. Muina jäseninä on yksi hovioikeuden presidentti, yksi hallinto-oikeuden ylituomari, yksi käräjäoikeuden laamanni, yksi hovioikeudenneuvos, yksi käräjätuomari, yksi hallinto-oikeustuomari ja yksi hallinto-oikeustuomari tai 1 §:n 2 momentin 6—8 kohdassa mainitun erityistuomioistuimen tuomari, yksi asianajaja, yksi syyttäjä ja yksi oikeustieteellistä tutkimusta ja opetusta edustava jäsen. Kullakin jäsenellä on henkilökohtainen varajäsen.

Valtioneuvosto asettaa tuomarINVALINTALAUTAKUNNAN sen jälkeen, kun:

- 1) korkein oikeus on nimennyt keskuudestaan tulevan jäsenen ja varajäsenen;
- 2) korkein hallinto-oikeus on nimennyt keskuudestaan tulevan jäsenen ja varajäsenen;
- 3) hovioikeuksien presidentit ovat nimenneet keskuudestaan tulevan jäsenen ja varajäsenen;
- 4) hallinto-oikeuksien ylituomarit ovat nimenneet keskuudestaan tulevan jäsenen ja varajäsenen;
- 5) korkein oikeus on nimennyt käräjäoikeuden laamannien, hovioikeudenneuvosten ja käräjätuomareiden keskuudesta tulevat jäsenet ja varajäsenet ilmoittautumisten perusteella;
- 6) korkein hallinto-oikeus on nimennyt hallinto-oikeustuomareiden tai erityistuomioistuinten tuomareiden keskuudesta tulevat jä-

senet ja varajäsenet ilmoittautumisten perusteella;

7) Suomen asianajajaliitto on nimennyt jäsentensä keskuudesta asianajajakuntaa edustavan jäsenen ja varajäsenen;

8) valtakunnansyyttäjä on nimennyt syyttäjiä edustavan jäsenen ja varajäsenen;

9) oikeusministeriö on nimennyt oikeustieteellistä tutkimusta ja opetusta edustavan jäsenen ja varajäsenen.

Nimettäessä 3 momentin 5—9 kohdassa tarkoitettuja jäseniä ja varajäseniä nimitään ehdokkaita kaksi kertaa niin monta kuin asetettavia jäseniä ja varajäseniä on. Ennen 3 momentin 9 kohdassa tarkoitettua nimeämistä oikeusministeriön on kuultava oikeustieteellistä tutkimusta ja opetusta edustavia tahoja.

Eron lautakunnan jäsenelle ja varajäsenelle myöntää valtioneuvosto, joka samalla noudattaen lautakunnan asettamisesta säädettyä menettelyä nimittää hänelle seuraajan jäljellä olevaksi toimikaudeksi.

10 §

Tuomioistuimen lausunnon antaminen

Tuomioistuimen lausunnon tuomarin viran täyttämistä koskevassa asiassa antaa:

- 1) hovioikeus kokoonpanossa, johon kuuluvat presidentti ja osaston johtajat sekä osaston johtajan estyneenä ollessa hänen sijaisenaan toimiva hovioikeudenneuvos;
 - 2) hallinto-oikeus kokoonpanossa, johon kuuluvat ylituomari sekä jaostojen puheenjohtajat tai, jos hallinto-oikeus ei ole jakaantunut jaostoihin, ylituomari vakinaisia hallinto-oikeustuomareita kuultuaan;
 - 3) vakuutus-oikeus kokoonpanossa, johon kuuluvat ylituomari ja osaston johtajat sekä osaston johtajan estyneenä ollessa hänen sijaisenaan toimiva vakuutus-oikeustuomari;
 - 4) käräjäoikeudessa laamanni johtoryhmää tai, jos käräjäoikeudessa ei ole johtoryhmää, vakinaisia käräjätuomareita kuultuaan;
 - 5) työtuomioistuimessa presidentti;
 - 6) markkinaoikeudessa ylituomari vakinaisia markkinaoikeustuomareita kuultuaan.
- Tuomioistuimen lausunnon tulee sisältää perusteltu käsitys siitä, kuka hakijoista olisi nimitettävä virkaan.

11 §

Tuomareiden yleiset kelpoisuusvaatimukset ja nimitysperusteet

Tuomariksi voidaan nimittää muun oikeustieteen ylemmän korkeakoulututkinnon kuin kansainvälisen ja vertailevan oikeustieteen maisterin tutkinnon suorittanut oikeamielinen Suomen kansalainen, joka aikaisemmalla toiminnallaan tuomioistuimessa tai muussa tehtävässä on osoittanut, että hänellä on täytettävänä olevan viran menestyksellisen hoitamisen edellyttämä perehtyneisyys viran tehtäväalaan sekä tarvittavat henkilökohtaiset ominaisuudet. Erityisalan asiantuntemusta vaativien tuomarinvirkojen kelpoisuusvaatimuksista voidaan säätää erikseen.

Korkeimman oikeuden presidentiksi ja jäseneksi sekä korkeimman hallinto-oikeuden presidentiksi ja jäseneksi voidaan nimittää 1 momentissa säädetty edellytykset hyvin täyttävä etevä laintuntija. Korkeimman oikeuden ja korkeimman hallinto-oikeuden presidenteiltä edellytetään lisäksi johtamistaitoa.

Hovioikeuden presidentiksi, käräjäoikeuden laamanniksi, hallinto-oikeuden ylituomariksi, vakuutus-oikeuden ylituomariksi, työtuomioistuimen presidentiksi sekä markkina-oikeuden ylituomariksi voidaan nimittää henkilö, jolla on 1 momentissa säädettyjen edellytysten lisäksi johtamistaitoa.

12 §

Tuomareiden suomen ja ruotsin kielen taitoa koskevat kelpoisuusvaatimukset

Tuomariksi voidaan nimittää 11 §:n mukaiset kelpoisuusvaatimukset täyttävä henkilö, jolla on tuomioistuimen tuomiopiirin väestön enemmistön kielen erinomainen suullinen ja kirjallinen taito sekä:

1) yksikielisessä tuomioistuimessa toisen kielen tyydyttävä ymmärtämisen taito ja tyydyttävä suullinen taito;

2) kaksikielisessä tuomioistuimessa toisen kielen tyydyttävä suullinen ja kirjallinen taito.

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, käräjäoikeuslain (581/1993) 1 b §:ssä, hovioikeuslain (56/1994) 3 a §:ssä, hallinto-

oikeuslain (430/1999) 6 §:ssä, markkinaoikeudesta annetun lain (99/2013) 4 a §:ssä ja vakuutus-oikeuslain (132/2003) 3 a §:ssä tarkoitettuun tuomarin virkaan voidaan nimittää tämän lain 11 §:n mukaiset kelpoisuusvaatimukset täyttävä henkilö, jolla on tuomioistuimen tuomiopiirin väestön vähemmistön kielen erinomainen suullinen ja kirjallinen taito sekä enemmistön kielen tyydyttävä suullinen ja kirjallinen taito.

Ahvenanmaan käräjäoikeuden ja Ahvenanmaan hallintotuomioistuimen tuomareiden kielitaitoa koskevista kelpoisuusvaatimuksista säädetään Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) nojalla valtioneuvoston asetuksella.

14 §

Sidonnaisuuksien ilmoittaminen

Vakinaiseen tuomarin virkaan nimitettäväksi esitettävän on ennen nimitämistä annettava valtion virkamieslain (750/1994) 8 a §:n 1 momentissa tarkoitettu selvitys sidonnaisuuksistaan.

Vakinaiseen tuomarin virkaan nimitetyn on virkasuhteensa aikana viipymättä ilmoitettava muutoksista sidonnaisuuksissaan. Tuomarin on myös muutoin annettava vastaava selvitys tuomioistuimen tai oikeusministeriön sitä pyytäessä.

Sidonnaisuuksista säädetään muutoin valtion virkamieslain 8 a §:ssä. Sidonnaisuuksia koskevien tietojen merkitsemisestä rekisteriin säädetään tuomareiden sidonnaisuus- ja sivutoimirekisteristä annetussa laissa (565/2015).

Sidonnaisuusilmoituksen antamisesta säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä loka-kuuta 2015.

Hovioikeuden tuomareita ovat myös tämän lain voimaan tullessa nimitettyinä olevat hovioikeudenlaamannit, ja vakuutus-oikeuden tuomareita ovat tämän lain voimaan tullessa nimitettyinä olevat vakuutus-oikeuden laamannit. Heihin sovelletaan, mitä hovioikeudenneuvoksesta tai vakuutus-oikeustuomarista säädetään.

Tämän lain voimaan tullessa haettavaksi

julistettuna olevan hovioikeudenlaamannin ja vakuutus oikeuden laamannin viran täyttämässä noudatetaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Tämän lain voimaan tullessa hovioikeudenlaamannin tai vakuutus oikeuden laaman-

nin virkaan nimitettynä olevalla on lain tultua voimaan oikeus toimia sellaisessa tehtävässä, jossa vaaditaan johtamistaitoa. Tässä tehtävässä toimiessaan he ovat tuomioistuimen johtoryhmän sekä 10 §:ssä tarkoitetun kokoonpanon jäseniä.

Helsingissä 8 päivänä toukokuuta 2015

Tasavallan Presidentti
SAULI NIINISTÖ

Oikeusministeri *Anna-Maja Henriksson*